

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA
Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Tel. fon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ARAK

Romániában
Egész évre — 620
Félévre — 320
Negyedévre — 170
Egy hónapra — 80
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 3.50
Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ck
Egy szám — 1.50 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 195. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Chesvan 12 — 1923 október 22 Hétfő

Bécs a választások előestéjén

A nyugodt bécsi polgár. Izgalmas élet a pártok főhadiszállásán. A cionista választási propaganda

(Bécs, okt. 20. Az Uj Kelet tudósítójától.)
Két nap választ el mindössze az osztrák parla-
menti választásoktól. Vasárnap reggel hét órá-
tól délután öt óráig járul Ausztria lakossága az
urnák elé, hogy megválassza az új nemzetgyü-
lés tagjait. A bécsi utca már hetek óta a
választási agitáció hatása alatt áll, de az utóbbi
napokban valóságos örületté fokozódott ez a
viszonylag békés küzdelem. A hirdetési táblák
és oszlopok roskadoznak a feltűnő és ríktó
plakátok tömegétől, amelyhez a nap minden
órájában újak és újak járulnak. Hozzáértők
számítása szerint ezekben a napokban legalább
félmillió plakátot ragasztottak ki Bécs utcáin.
Félmillió színes, ordító plakát-trombita har-
sogja a derék bécsi polgár fülébe: „Szavazz a
szociáldemokratákra, szavazz a keresztény-
szocialistákra, szavazz a demokratikus munkás-
pártra, szavazz a zsidó nemzetiekre“ és így
tovább fantasztikus összevisszaságban. Am a
derék bécsi polgár még az elkecseregett plakát-
harc és jelszó-háború közepette is megőrzi
derős jókedvét, elnéző mosollyal nézegeti a
vörös óriást, aki fenyegetően reklamálja magá-
nak a lelkeket és a mellette békésen megférő
Habsburg koronától ékes plakátját a legitimis-
táknak. A választási kampány első heteiben
még volt némi izgalom és élénkség a polgárok
között is, de ma már mindenki megnyugodott
és a jelszó ismét a régi: „Csak semmi izgalom,
nygis egyre meg.“

Ahol a plakátok születnek

Izgatottság és zűrzavar csupán a párt-
helyiségekben és kortestanyákon észlelhető. De
itt aztán annál nagyobb mértékben. Vad fut-
ásos, ideges, hangos tanácskozás, szüntelen
járás-kelés, irógépek örült kattogása, röpirat-
nyelvek mindenfelé, ez a választási irodák képe.
Kora reggeltől késő estig zajlik itt ez a patta-
násig feszített munka. Pártvezérek és titkárok,
képviselőjelöltek és egyéb politikai stréberek
sírógnek, forognak a görnyedő hivatalnokok
és hivatalnoklányok körül, akik már négy hét
óta megszakítás nélkül írják a címeket, a válasz-
tók neveit, nehogy egy is kimaradjon a meg-
dolgozottak sorából. A nap minden órájában
tanácskozássra ülnek össze a pártok bizalmi
főnökei, új trükköket és haditerveket eszelnek
ki, miként lehetne a még ingadozó választókat
a pártnak megnyerni. És a szentek szentjében,
az elnöki szobában ül a párt főtitkára, füléről
pillanatra se kerül le a telefonkagyló és köz-
ben új plakátot, vagy röpiratszöveget diktál a
szembenülő kisasszonynak. Minden párthelyiség-
ben ugyanez a kép. Ez a kolosszális organizáció
milliókat emészt fel naponta, jóllehet az egyes
pártok szolgálatában igen sok lelkes idealista
is dolgozik teljes önzetlennel, minden ellen-
szolgáltatás nélkül.

Az agitáció tetőfokán

A bécsi sajtó teljesen kivetkőzött rendes
képeből és különösen a pártlapokat torzítja el
éktelenül a tulásba vitt választási agitáció. A
gyanútlan olvasó a vezércikkétől kezdve a leg-
elrejtettebb híresekéig választási agitációval
találkozik. Legérdekesebb megnyilvánulásai
azonban a választási kampányuk az agitációs
gyűlések. Bécsben már hetek óta az összes
nagyobb termek le vannak foglalva választási
összejövetelek céljaira, úgy hogy se hangver-
senyre, se más kulturális előadásra nem lehet
helyiséget kapni. És minden nagyobb teremnek
valóságos órarendje van. Megtörtént már, hogy
egy-egy nagyobb befogadóképességű helyiség-
ben délután háromtól négyig a szocialisták,
négytől ötig a keresztényszocialisták, öttől
hatig pedig a cionisták gyűléseztek. Az összes
pártok utolsó és legnagyobb ágyukat küldik

a küzdelembe és a képviselőjelöltek, akiknek
legtöbbje halálosan el van csigázva már a he-
tek óta folyó emberfeletti munkától, megegy-
szer elmondják propagandájuk legfőbb argu-
mentumait. És csodálatos, bár se szeri, se
száma ezeknek a gyűléseknek, mégis mindenki-
nek meg van a publikuma, néha több is a
kelleténél. A bécsi polgár nemcsak egy párt-
nak a gyűlésére megy el, de meghallgatja az
ellenfél érveit is. A legutolsó napokban azon-
ban mintha megcsappant volna a gyűlések
látogatottsága és csak a legjobb és legnagyobb
szónokoknak van meg a régi vonzóerejük.

Harc a zsidó mandátumokért

Ebben a végsőkig feszített választási
küzdelemben természetesen a zsidó nemzeti
párt sem maradt mögötte a többieknek. A párt
ezalkalommal a legszerencsésebb auspiciumok
között indult a választási harcba. Az a körü-
lmény, hogy mindjárt az elején sikerült az
összes zsidó pártokat közös platformra hozni,
már eleve valószínűvé teszi, hogy legalább egy-
két zsidó képviselő bekerül a parlamentbe. A
zsidó párt hivatalos lapja a „Wiener Morgen-
zeitung“ bámulatos és szinte túlzásba vitt válas-
ztási agitációt fejtett ki hasábjain. A „Jüdische
Wahlgemeinschaft“, így hívják az egyesült

A német kancellár kiáltványt intéz a világ közvéleményéhez

Stresemann Poincaréra hárítja a felelősséget Németország katasztrófájáért. A birodalmi kormány a jóvátételi bizottsághoz fordul. A német kancellár diplomáciai szakítással fenyegetőzik. Szállít a német nagyipar. Berlinben egy kilogram kenyér egymilliárd márka
Drezda és München harca

(Berlin, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.)
A mai nap döntő fontosságú. Ma történik
meg a német kormány utolsó lépése, hogy a végső
katasztrófát elhárítsa. Stresemann kancellár ma ma-
nifestumot bocsát ki, amelyet

az egész világhoz intéz.

A manifesztum tisztázza az állami kapcsolatot Ba-
jorországgal és Szászországgal. A manifesztum nem-
csak az ország közvéleményét, hanem az egész
világot felhívja a németországi katasztrófára. A
kancellár közli benne, hogy a Ruhr-vidéken nagy
események várhatók. A mai napon ugyanis a biro-
dalmi kormány nemcsak a Ruhr-segélyt, hanem

minden fizetést beszüntetett,

mert végső pénzügyi felborulás veszedelme nélkül
képtelen billiókat küldeni a megszállott területre.
A fizetés beszüntetésével azonkívül bizonyítani akarja
az egész világ előtt, hogy felhagyott a passzív el-
lenállással. Poincarének visszautasítása óta a ter-
melés megindulásába vetett remény is szertefoszlott.
A manifesztumban Stresemann a beláthatatlanul

Megegyezett Berlin Drezdával

Berlin, október 20. A „Vorwärts“ konsta-
tálja, hogy a szászországi helyzet rosszabbodott,
reméli azonban, hogy a berlini kormány megegye-
zésre fog jutni Zeignerrel. Más értesülés szerint a
Szászország és Berlin között kitört viszály kissé
enyhült. Müller tanácskozott Zeignerrel, Zeigner
hangsúlyozta, hogy a munkásszázalójakat a külső
ellenség és a legszélsőbb jobboldal esetleges fegy-
veres puccsa ellen állították fel és a köztársaság
védelmét kívánják vele erősíteni.

Zeigner egy interpellációra adott válaszában
hangsúlyozta, hogy Németországban igen

sok illegális fegyveres alakulat van,

amelyeket a kormány megtűr. Ezek az illegális
szervek Berlin körül csoportosulnak. A fekete had-
sereg egész nyáron Königsbergben gyakorlatozott.
A szervezeteknek több ezer tagja belépett a Reichs-

zsidó pártot, minden kerületben felállította a
maga választási irodáit és számos bécsi kávé-
ház ma a zsidó párt kortestanyája. Az első
kerületi Atlashofkávéházától a huszadik kerü-
leti Dubinskikávéházig mindenütt ott láthatók
a zsidó párt fiatal és lelkes kortesei, kivétel
nélkül önkéntes agitátorok, akik már hetek
óta permanenciában vannak. A zsidó párt
naponta tíz-tizenöt erősen látogatott gyűlést
tart, amelyen a legkiválóbb szónokok fejtik ki,
miért kell a zsidó választóknak zsidó jelöltre
szavazniok.

Vannak szónokok, akik naponta négy-öt
gyűlésen beszélnek. Ezek között természetesen
első helyen áll a vasidegzetű Stricker mérnök,
a második kerület jelöltje, azután Anita Müller
asszony, dr. Schwartz-Hiller, dr. Pollák és dr.
Plaschkes városi tanácsnokok. Figyelemreméltó,
hogy dr. Chajes főrabbi, a bécsi zsidó mozgal-
mak ismert vezére, egyáltalán nem vett részt
a választási mozgalomban. Igen szerencsés
ötlete volt a zsidó pártnak, hogy a jelöltek
közé felvette dr. Körner is, a Hakoah zsidó
sportegyesület elnökét, mert tudvalevőleg a
Hakoah ma a legnépszerűbb intézmény Bécs-
ben, amelyre minden zsidó esküszik.

Bécsre most a feszült várakozás órái
virradnak. Mire ez a tudósítás odaérkezik, le-
zajlott már a nagy erőpróba s az osztrák fő-
város ismét visszanyeri mosolygós hétköznapi
képét.

B. L.

vezetés következményekéért Franciaországot teszi
felelőssé és bejelenti, hogy ilyen körülmények kö-
zött a világ ne csodálkozzék, ha

Németország és Franciaország között minden diplomáciai összeköttetés megszakad.

A német kormány ezenkívül hivatalosan közli,
hogy Poincaré elutasítása után közvetlenül a jóvá-
tételi bizottsághoz fog fordulni. A „Vossische Zei-
tung“ párisi tudósítója szerint Németországnak a
jóvátételi bizottságnál teendő lépését a jövő hét
elejére várják. Azt hiszik, hogy az újabb német
jegyzék moratóriumot fog kérni. A jóvátételi bi-
zottság azonban a dologi szolgáltatások megkez-
dése előtt

aligha fogja a német javaslatokat tárgyalni.

Düsseldorban úgy tudják, hogy a nagyipa-
rosok a francia kormánnyal megkezdik a tárgya-
lásokat a szállítások ügyében.

Berlinben a kenyér kilogramja október 20-tól
kezdve egymilliárd márka.

wehrbe és így az állam ellátta őket fegyverrel.
Az antant is vizsgálatot indított ebben az ügyben.

Berlin, október 20. A Szászország és a biro-
dalmi kormány közötti konfliktus elmúlt. A ber-
lini kormány Reichswehr-csapatokat küld Szász-
országba a szász szocialista miniszterek hozzájárú-
lásával. A csapatok a szovjettanácsok terrorját fog-
ják ellensúlyozni a szász kormány rendelkezései
alapján. Remélhető ezek után, hogy

a jövő héten Szászországban a rend helyreáll.

Kahr bajor diktátor ellensége a német kormánynak

München, október 20. Münchenben nagy a
felháborodás Gessler birodalmi hadügyminiszter
ellen. A hadügyminiszter ugyanis Lossow bajor

n!
p a
K
Maria
november
arunkból
sarlási blokk
jesen
n
ható,
an kisorsolt
t
nap
gletét.
észlet tart:
-ig
v.
25.50
ten-
32.50
szon
36.50
szö-
49.50
...
15.50
...
69
-ig
örzendők!

megbízott tábornokot visszarendelte állomáshelyére, mert Kahr diktátorral egyetértésben

vonakodott végrehajtani Bajorországban a statárium-rendeletet.

A birodalmi kormánynak ez az erélyes lépése könnyen kilobbanthatja a nyílt ellenszegülést. A bajor hivatalos körök kijelentik, hogy a fenyegetésre nem felelnek fenyegetéssel, de a passzív ellenállásról át fognak térni

az aktiv ellenszegülésre.

A bajor nacionalisták Gessler visszalépését követelik.

A római lapok komoly aggodalommal írják a német helyzetről. Különösen a bajor és szász helyzetet ítélik meg kritikusan. A lapok nem titkolják, hogy az események a birodalom teljes felbomlásához fognak vezetni. Kommentálják Kahr bajor diktátor nyilatkozatát, amelyben hangsúlyozza, hogy Bajorország nem akar elszakadni a birodalomtól, de

ellenséges érülettel viseltetik a német kormány ellen.

Berlin, okt. 20. A bajor kormány közölte a birodalmi kormánnyal, hogy megtagad minden hivatalos kontaktust a birodalmi hadügyminiszterrel és a német legfőbb hadvezetőséggel.

Páris, október 20. Hivatalosan cáfolják az „Angsburger Zeitung“ azon hírének, hogy Franciaország megbízottat küldött Kahrhoz, akivel a bajor szeparatista mozgalom ügyében tárgyalt volna.

Berlin, okt. 20. A bajor hivatalos lap írja: A bajor kormány közölte a szász kormánnyal, hogy nem akkreditálja a szász meghatalmazott minisztereket mindaddig, míg Szászországnak kommunista kormánya van. A bajor kormány egyúttal visszahívta drezdai követét.

Francia és angol lapok a magyar kölcsönről

Budapest, október 20. A „Republique Française“ foglalkozik a magyar kölcsön ügyével és azt írja, hogy Bethlen okos politikája bizalmat gerjesztett Magyarország szomszédaiban az országgal szemben. A kisanant figyeli Magyarország gazdasági helyzetét és rájött arra, hogy érdeke Magyarországot megállítani a gazdasági lejtőn. Magyarország nemzetközi helyzete nagy mértékben javult, ami a Bethlen-kormány lojális magatartásának tulajdonítható. A londoni „Evening Standard“ is foglalkozik a magyar kölcsönüggyel és azt írja, hogy a jóvátételi bizottság határozata nemcsak Magyarországnak, hanem egész Középeurópának javára szolgál. Bár Magyarország gazdaságilag nem súlyos anyira mint Ausztria, a helyzete mégis rossz és egészségtelen. Politikai, kereskedelmi és humanitárius okok kívánják, hogy az országot újra talpraállítsák.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Ááron Goldschmid. (19)

Ne káromolja istent — felelte neki József, — mert ha istennek úgy tetszik, még nekem adhatja a maga egész vagyonát.

A gazdag Eliézert megcsapta a félsz ezekre a szavakra és már maga a gondolatnak lehetősége is, — hogy isten elveheti minden gazdagságát és szegény szomszédjának adhatja, — valószínűsítő gyötrellemmel töltötte el. Ekkor történt, hogy éppen abban az időben egy híres jövendőmondó érkezett a városba — és Eliézer, aki nem tudott szabadulni titkos félelmétől, elment hozzá, hogy megkérdezze a jövendő felől.

— Egész nyugodt lehet, — mondotta neki a jövendőmondó amikor kezének vonásait jól megvizsgálta, — vagyonát tenger nem nyeli el, tolvaj el se lopja, tűz meg nem emészt: minden vállalkozása szerencsésen fog végződni — és mégis, minden gazdagsága végül csak arra lesz jó, hogy a Józsefnek egy nyugodalmas, kellemetes sableszt szerezzen.

— De hát magyarázza meg ezt az ellentmondást! — kiáltotta Eliézer.

— Megmondottam, — válaszolt a jövendőmondó komoran és többet nem lehetett kivenni belőle.

Eliézert nagy félelem fogta el, hogy a jószavai beteljesülhetnek és csak hogy bebizonyíthassa az ellenkezőjét, a legkockázatosabb spekulációkba bocsátkozott, — de minden vállalkozása sikerrel járt. Hajóit a legtávolabb tengekerekre küldötte: teljes épségben és megrakodva érkeztek vissza. Eliézer félelme nőttön-nőtt. Egyszer tűzvész ütött ki a városban és a lángok

Nem lesz újabb pénzkibocsátás

Kézpénzelőlegek az iparosoknak, mezőgazdáknek és kereskedőknek. Az állam kifizeti beföldi adósságait. Ötszázmillió folyt be a felosztott földekből

(Bukarest, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány hivatalos lapjában közli, hogy a kézpénzváltás enyhítésére kézpénzelőlegeket fognak nyújtani az iparosoknak, mezőgazdáknek és kereskedőknek. Az előlegek garanciájául az áruk vagy gyártmányok fognak szolgálni, amelyek pillanatnyilag nem értékesíthetők és a hitelre szoruló raktárban vannak. Ugyancsak a hitelszükségletet fogja kielégíteni a Creditul Industrial (Ipari Hitelintézet) is. Az állam az új adók beszédéből nyert kétmilliárdnyi összegből ki fogja fizetni az állam beföldi adósságait.

Újabb kombinációk a kormány átszervezéséről

Kik a távozó és kik az új miniszterek? A belügyi tárcát a miniszterelnök veszi át. Constantinescu marad

(Bukarest, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A politikában néhány nap óta teljes a zűrzavar. Közvetlenül az őszi ülészek megnyitása előtt az ellenzéki körök bizonyosra vették, hogy a kormány átszervezése haladéktalanul megtörténik. Bratianu maga is nyíltan hangzott, hogy négy minisztere lemondásához ragaszkodik, akiknek tárcáit a céljainak megfelelőbb, alkalmasabb politikusokkal kívánja betölteni.

Hónapokon keresztül tanácskozott Bratianu előbb szűkebb környezetével, majd pártjának vezérével, de a jelek kétségtelenül igazolják, hogy

a miniszterelnöknek nem sikerült áthidalni a párt különböző frakciói közötti ellentéteket.

A miniszterelnöknek ügyes diplomáciai készségével azonban sikerült az átszervezés időpontját újra elhalasztania. A király belgrádi útja miatt a parlamentet elnapolták és erre az időre Bratianu is elnapolta a rekonstrukciót. A rendelkezésére álló idő alatt a miniszterelnök kihallgatáson fogadta a párt markánsabb egyéniségeit, akik előtt kijelentette, hogy

demokratizálni kívánja a kormányt.

A miniszterelnök kijelentését még saját pártja sem vette komolyan, mert a vezér úgy kezdte a „demokratizálást“, hogy környezetének az átszervezés módzataira vonatkozó tanácsait szó nélkül elvetette. A sorozatos eredménytelen kihallgatások után Bratianu floricai birtokára utazott, ahol a rekonstrukció tervét készíti elő. Az átszervezés mértékéről és módjáról éppen ezért semmi biztosat nem lehet tudni. A megindult kombinációk özöne kü-

A földosztásban részesült mezőgazdák megkezdték a föld árának megfizetését. Hetenként harmincmilliót fizetnek be az állampénztárba és eddig már ötszázmillió folyt be. Ezt a pénzt az állam a Banca Nationala rendelkezésére bocsátja, hogy a piac javítására fordítsa. Ugyanezt a célt fogja szolgálni az e címen még ezután befolyó másfélmilliárdnyi összeg is.

Gheorghiu pénzügyi államtitkár ezekkel kapcsolatban kijelentette a „D mineata“ tudósítójának, hogy újabb pénzkibocsátás ki van zárva. A kormány előtt Lengyelország és Németország példái lebegnek ebben a kérdésben.

lönböző eredményeket jósol. Constantinescu földművelésügyi miniszter, aki néhány nappal ezelőtt szolidaritást vállalt a távozó Vaitoianuval, ma felkereste a miniszterelnököt florica birtokán, akivel hosszabb eszmecsere folyt. A látogatás kétségtelenül teszi, hogy

Constantinescu benmarad a kormányban.

Ellenzéki lapok jelentései szerint Constantinescu politikai barátai előtt kijelentette, hogy minden körülmények között támogatja Bratianut és szükség esetén hajlandó bármelyik tárcát betölteni. A Bratianu és Constantinescu közötti tanácskozás másik eredménye az, hogy a miniszterelnök végleg elhatározta magát arra, hogy a belügyi tárcát átveszi.

A különböző ellenzéki lapok különböző kombinációi nyomán a kormányból távozó és az új miniszterek valószínű névsora a következő. Kiválnak a kormányból Vaitoianu, Jean Th. Florescu és Cosma. Sok lap Banu kilépését is jósolja, míg bizonyos körök Sassu miniszter távozásáról is beszélnek.

A miniszterjelöltek közül

Tancred Constantinescu kinevezése biztos.

Tancred Constantinescunak vasutügyi miniszterré való kinevezését a liberális párt egyöntetűen szívesen látja. A párt egyik legutóbbi értekezletén el is határozta, hogy a legközelebb megüresedő kerületben jelölik Constantinescut.

A legsűrűbben emlegetett és legvalószínűbb miniszterjelöltek egyébként Grigorie Vasiliu, Cost. Dimitriu, Chireulescu és Saveanu. Az említett hivatalos jelöltek nevéin kívül azonban egész halom önjelöltnek a neve van forgalomban, úgyhogy a kormányhoz közelálló körökben is teljes a zűrzavar.

már Eliézer házat is megközelítették. Megtiltotta, hogy bármit is kimentsenek a házból és amikor látta, hogy a lángok már a tetőt nyaldossák, szeme örömtől sugárzott és hálásan tekintett föl az égre. De ugyanabban a pillanatban megfordult a szél, hatalmas nyári zápor zuhogott le a városra és a tűzvész megszűnt.

Máskor meg borzasztó tengeri vihar dühöngött éppen abban az időben, amikor Eliézer hajóinak haza kellett érkezni. Félénken közeledett feléje egy küldöncz, azzal a hírrel, hogy úgy vélik, egyik hajója zátonyra került. Eliézer kitörő örömmel nyomott egy teli erszényt a küldöncz markába és megegyeszer annyit ígért neki, ha a hír igaznak bizonyul, — de minden hiába: a vihar elült és másnap hajói teljes épségben futottak be a kikötőbe. Eliézer félelme már majdnem az örvényesség fokozódott. Raktárait és pinczéit tárva-nyitva hagyta, hogy a tolvajok kedvet kapjanak rá, — a tolvajok el is jöttek de ugyanekkor eljött a hatóság is, aki már számított erre, megakadályozta a betörést és még azon felül egy egész bandát is sikerült elcsipnie. Végre az a hír járta, hogy Eliézer hirtelen eladta minden ingóságát és elutazott, — senki se tudta hová. Közben József rendületlenül tovább élt régi szokásaiban és ha péntek estéknél minden jóval megrakott asztalán ült és kiddyus⁴⁾ mondott, olyankor nem volt az országban boldogabb embere nála és még a király sem tudta volna rábírní, hogy fölkeljen és hagyja el szobáját.

Mikor az egyik péntek reggelen, mint rendesen, a piacra ment, hogy bevásároljon,

⁴⁾ Kiddyus: bor és kenyér fölött mondott szombati vagy ünnepei benediktio.

egy bódé előtt nagy embertömeget vett észre. Közelebb ment és nem tudta, hogy a csődületet egy halkereskedő okozza, aki száz aranyat kér egyetlenegy halért.

— Száz arany! — kiáltották szörnyűkódva az emberek — ki hallott már ilyesmit! Hát csak igyekezzen eladni jó ember, mert ha vagy nyolc napig itt fekszik, alighanem olcsóbban is adja!

Józsefnek bekeletett vallania, hogy soha ebben az életben ennél szebb csudát nem látott, hogy soha szebb darab étel nem volt még asztalán a sablesz tiszteletére. Száz arany! — gondolta magában, — ez bizony kicsit drága. De isten a héten bőven adott kerestet — és mi másért minthogy az ő napját megünnepeljem?

— Engedjétek csak emberek! — kiáltott József, — ennek a jó embernek igaza van: ez egy olyan hal, ami királyi asztalra méltó. En megveszem az én uram-istenemnek és az ő sableszjának tiszteletére!

Kifizette a száz aranyat és hazavitte a halat feleségének.

— Kettőnknek nagy is lesz mondotta József, majd elküldök valakit lechoved sablesz⁵⁾ és meghivok néhány jóbarátot.

Az asszonynak tetszett ez az intézkedés és nekilátott, hogy a halat elkészítse. Milyen nagy volt azonban meglepetése, amikor a hal belsejében egy gombolyagot talált, melyről szorosabb vizsgálat után kislult, hogy egy keztyű és benne egy gyűrű volt. József fölvetette a gyűrűt és jól megnézte.

⁵⁾ Lökabod Sabbat: a szombat tiszteletére.

(Folytatása következik.)

A brétfüi

Sort

(Kolozsvár, sítőjától.) Annak rul-cipőgyár betőrés elkövetőjét, Cörök elfogták. A amelyben a moir kolozsvári rendőrgyimesi rendőrség szitése céljából. kolozsvári rendőrtávirat vétele után hál és Tonci det lozsvárra a letart

A detektive várról és tegnap Jánost azonban a vakmerő betörő kolozsvári rendőrmesre, Cadist más őrpáncsnok köztevő a csendőrség

Csütörtökön csendőrszázadosho fegyveres csendő halgatás véget ér az egyik csendőkeresztül is csendő

érték azonban az előre ugrott, felsz a csendőrlaktanya utána lött, de né A lövés hallatára legénység. A cser adtak a menekülő egy golyó sem ta elmenekülnie a gy

Hiába kutat a megszökött betőteni. Midőn a kőtek Gyimesre, Caltaláltak. Cadis tő Kolozsvárra szökő Kerekdombon Sz házában betörő je léirása teljesen ráifeketehaju betörő múlt öreg asszony lejnyí készpénzét letartóztatása célj

Telepatikus

Egy siketnéma or

(Kassa, október 20. Molnár Piro látogatott egy nap azelőtt évekig alkal egy évi fogházbüntetés használt fel, hogy lakásából, mialatt a elkülte hazulról, ma ható érték tárgyakra ékszereket. A takaváltani, de a bankjelentkezésére voltak iteni, mire Molnár elégedni a szegény legalább azokat bízt is megváltotta a ton elfogták s bekisérté

Mialatt a detek hol rejtette el a h lopott tárgyakból hi kezdett a rendőrség az utóbbi időben tel ehoanalitikus gyógyv enszkói körútján. Cnak nyilatkozott n előtt is bemutatni. gyűrűje vette körül érdekes kutatás.

Egy rendőrk lépett egy különös életszabójába. A dott. Gold hozzámen elkapta a karját s a ékszeret. A rendő az, aki egy nappal Pirokát s elvette a A délután foly

A brétfői betörő újból megszökött

Sortüz a szökevényre

(Kolozsvar, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Annak idején megirtuk, hogy a Turul-cipőgyár betörőjét és még több más betörés elkövetőjét, Cadis Jánost a moinești rendőrök elfogták. A minap újabb távirat érkezett, amelyben a moinești rendőrség arról értesíti a kolozsvári rendőrséget, hogy Cadist átadták a gyimesi rendőrségnek bünlajstromának kiegészítése céljából. Meszesan Traján kapitány, a kolozsvári rendőrség bünyügyi osztály főnöke a távirat vétele után elküldte Gyimesre G. Mihail és Tonci detektiveket, hogy kísérjék Kolozsvarra a letartóztatott betörőt.

A detektivek szerdán utaztak el Kolozsvarra és tegnap délután érkeztek vissza. Cadis Jánost azonban nem hozhatták magukkal, mert a vakmerő betörő ismét megszökött. Mikor a kolozsvári rendőrség emberei megérkeztek Gyimesre, Cadist már nem találták ott és a csendőrpáncsok közölte velük, hogy a gonoszterevő a csendőrség keleti közül is megszökött.

Csütörtökön reggel Cadist elővezették a csendőrszázadoshoz, akinek ajtajában négy tegyveres csendőr várakozott rá. Midőn a kihallgatás véget ért, a csendőrszázados behívatta az egyik csendőrt, hogy Cadis az előszobán keresztül is csendőrkísérettel menjen ki. Alig értek azonban az előszobába, Cadis hirtelen előre ugrott, felszakította az ablakot s kiugrott a csendőrlaktanya udvarára. A csendőr azonnal utána lött, de nem találta el a betörőkirályt. A lövés hallatára előrohant az egész csendőrsereg. A csendőrtiszt parancsára sortűzet adták a menekülő betörőkirály után, de Cadist egy golyó sem találta el, sikerült nyomtalanul elmenekülnie a gyimesi csendőrség szemelátára.

Hiába kutatták át csendőrök a vidéket, a megszökött betörőt nem lehetett kézrekeríteni. Midőn a kolozsvári detektivek megérkeztek Gyimesre, Cadisnak már csak hült helyét találták. Cadis többek föltevése szerint ismét Kolozsvarra szökött. Tegnap délután ugyanis a Kerekdombon Szöllösi Zsuzsanna magánzónő házában betörő jelent meg, akinek személyleírása teljesen ráillik Cadisra. A magistermetti, teketehajjú betörő revolvert szegzett a megre-mült öreg asszonyra és ékszerait és háromezer lejnyi készpénzt elrabolta. A rendőrség Cadis letartóztatása céljából nyomozást indított.

Telepatikus nyomozás Kassán

Egy siketnéma orvosszigorló érdekes kísérletei

(Kassa, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Molnár Piroška felirónő utlevél nélkül elutazott egy napra Romániából Kassára, ahol azelőtt évekig alkalmazásban volt, sőt sikasztásért egy évi fogházbüntetést is kitöltött. E napot arra használta fel, hogy Palider Józsefné Mészáros-utcai lakásából, mialatt az asszonyt különféle ürügyekkel elküldte hazulról, magához vegyen minden ott található értéktárgyakat, pénzt, takarékkönyvet és ékszereket. A takarékkönyvet azonnal be akarta váltani, de a bankok csak a betevő személyes jelentkezésére voltak hajlandók arra fizetést teljesíteni, mire Molnár Piroška kénytelen volt megelégedni a szegényes ékszerrel s igyekezett legalább azokat biztonságba helyezni. Már jegyét is megváltotta a tornai vonatra, mikor az állomáson elfogták s bekísérték a rendőrségre.

Mialatt a detektivek vallatták Molnár Piroskát, hol rejtette el a hiányzó két gyűrűt, amely a lopott tárgyakból hiányzik, érdekes vendége érkezett a rendőrségnek: Gold szigorló orvos, aki az utóbbi időben telepatikus előadásaival és pszichanalitikus gyógyításával keltett feltűnést szlovenszkói körútján. Gold, aki siketnéma, hajlandóan nyilatkozott néhány kísérletet a rendőrség előtt is bemutatni. Pár perc alatt a riporterek gyűrűje vette körül s kezdetét vette az izgatón érdekes kutatás.

Egy rendőr kinyitotta az ajtót s ekkor belépett egy különös menet az állomási rendőrkirendeltség szobájába. A szobában öt rendőr tartózkodott. Gold hozzámert egy magas, vállas rendőrhöz, elkapta a karját s azt mondta: ennél vannak az ékszerek. A rendőr meglepetten ugrott fel: ő volt az, aki egy nappal ezelőtt letartóztatta Molnár Piroskát s elvette a lopott ékszereket tőle.

A délután folyamán eszközölt újabb telepati-

kus kutatások teljes eredményre vezettek, sőt szenzációs fejleményeket adtak a jelentéktelennek látszott ügynek. A rendőrség megbizta Goldot több nagyobb bűnyű felkutatásával. Az újságírók megkérdezték Molnár Piroskát, mit érzett az alatt, míg Golddal az állomásépület felé tartott.

Négy detektív vonult be Pongrácz rendőrtanácsosnak, a bünyügyi osztály vezetőjének szobájába. Pongrácz rendőrtanácsos mint gyanúsítottakat mutatta be a detektiveket Goldnak, akik közül az egyik egy zsebkendőt és noteszt ellopott és nem tudják, hova rejtette. Két-három perc telt el izgalmas várakozásban. Gold megállt a sorban első detektív mellett és annak öklöbeszorított kezét kezébe fogta. Körülvezette a szobán, majd megállt, elengedte és a másikhoz ment. Megállt előtte, megfogta a kezét, egy percig tartotta, aztán hirtelen elengedte, ideges mozdulattal odakapott a harmadik detektív külső zsebéhez és kihuzta belőle a noteszt és a zsebkendőt.

A halott nyugalomhoz jutott...

Weisz Jenő kálváriája a halál után. Éjszakai temetés gyertyafényénél

(Kolozsvar, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szegény Weisz Jenő, akinek megdöbbenő haláláról az Uj Kelet pénteki számában adtunk hírt, életében kálváriás sorsu ember volt. A háborút mint katona szenvedte végig, leszerelése után a Hirsch Ödön szeszgyár tisztviselője lett és kocsiával, vagy autóval rőtta az országutakat, hogy kenyeret keressen családjának, amelyet féltő gondal szeretett. Sokszor volt hozzá közel a halál, a frontokon, meg az országutakon. Az élet ezer szenvedése keresztezte az utját, két évvel ezelőtt vesztette el feleségét, aki három gyermeket hagyott árván. A két kisebbik gyermeke néhány nap óta súlyos skarlátban fekszik és a halállal viaskodik.

Csütörtökön reggel Weisz Jenő elbucszott beteg gyermekeitől fájt neki egyedül hagyni őket, de mennie kellett, mert a kenyere kényseritette. Elindult autójával, holott két héttel ezelőtt utolsó előtti autóján már meglegyintette a halál szele, az autó szerencsétlenül járt, de akkor kisebb zúzódások árán megmenekült a haláltól. Az elmúlt szombat el is mondta a „Gómel“-imát a templomban, a szerencsés megszabadulás benedikcióját. A haladás azonban korai volt. Környezetének szívébe belopódzott a balsejtem, jőbarátai és rokonai féltő aggodalommal tartották vissza a további utazástól, de a táradozások hiábavalók voltak, Weisz Jenő ment és talán két beteg gyermekét simogatta gondolataival éppen akkor, amikor a mócsi és Mezőmehes közötti országuton egy borzalmas pillanatban felborult az autó, Weisz Jenő nyakcsigolyáját törte és azonnal szörnyethalt.

A holttest kálváriája

Szegény Weisz Jenő kálváriás sorsa nem ért véget a halálával sem. Holtteste, amelyre mindent elenyésző és mindent meggyógyító jóssággal várt már az anyaföld, vándorolni kezdett. A holttest vándorlása pénteken kezdődött. A kora péntek délutáni lapzártá miatt csak most számolhatunk be róla. Pénteken reggel kapta meg a Chevra Kadisa a szomorú hírt és a szeszgyár egyik teherautójával a rendőri bizottsággal együtt kiszállt a helyszínére. A bizottságot megelőzte a főügyész, aki személyautón érkezett a szerencsétlenség színhelyére és elrendelte a holttestnek a törvényszéki orvostani intézetbe való szállítását. A rendőri bizottság és a Chevra tagjai nem találták meg a főügyészt a helyszínén, az adott utasítás szerint a holttestet beszállították a törvényszéki orvostani intézetbe.

Délután három órára tüzték ki a temetést. A klinika halottas háza előtt már a kora délutáni órákban sűrű rajokban gyűlt össze a tömeg. A város egész zsidósága el akarta kísélni Weisz Jenőt utolsó útjára. Két órakor a hozzátartozók megjelentek a főügyész levelével, amelyben elrendelte a holttest kiadását a törvényszéki orvostani intézet tanársegédénél. Az intézet tanársegéde szó nélkül átadta a hullát, ami egészen természetes is, mert a törvény idevágó szakaszai világosan kimondják, hogy csak a hozzátartozók nélkül elhalt hullákat kell az anatómiai intézet rendelkezésére bocsátani, Weisz Jenő halálát pedig özvegy édesanyja és három gyermeke siratta.

Nincs temetés...

A hozzátartozók éppen ki akarták vinni az intézetből a holttestet, amikor egy kisebb diákcsoport utjukat állta és kijelentette, hogy nem engedik a zsidó hullát kivinni az intézetből. Az igazt szóvítára nagyobb diákcsoport verődött össze, akik erőszakkal akadályozták meg, hogy a holttestet kivihessék az intézetből. A hozzátartozók ujra a tanársegédhez fordultak, akit a diákok fel-

Gold még sohse járt Kassán. Tegnapelőtt délután érkezett. Kocsin ment a szállójába s villamoson jött le a rendőrséghez. A különös pár, Gold és a nő a Fő-utcán egyenesen sétalépésben indult meg. A Népszálló környékén hirtelen átvágtak a Fő-utca utolsó oldalára, majd betordultak a Jezsuita-utca. Mire az ajtóhoz ért, annyira gépies igyekezettel akart a szobába jutni, hogy nekivágódott az ajtnak és öklével ütötte.

— Nem tudom, hová megyek — felelte. Csak azt éreztem, hogy mennem kell. Nem érztem se félelmet, se szorongást, csak egy akaratot, amely irányított.

Gold viszont azt mondta: Nem én irányítottam, hisz teljesen ismeretlen vagyok a városban, amelynek egyetlen utcáját sem ismerem. Ő vitt magával s mutatta az irányt, ahol az ékszereket feltaláljuk.

A jövő hétre egy szenzációs bűnyű felderítését vették tervbe.

lépése annyira befolyásolt, noha tudta, hogy a törvény és a kegyeletes érzés egyformán kötelezi a holttest kiszolgáltatására, arra való hivatkozással, hogy az ügyészi rendelet levélpapíron és nem hivatalos blankettán íródott, ő is megtagadta a kiadást.

A hozzátartozók a fájdalomtól megdermedten fogadták az újabb fejleményeket és közölték a várakozók százaival, hogy a temetést el kell halasztani. A kapu előtt gyülekező óriási tömeg megdöbbenve értesült a szokatlan temetési tialomról. Percenkig mozdulatlanul állt a gyászoló tömeg, le-sujtva és megnémulva. Végül a megbántott kegyelet éles fájdalommal szerteoszlott.

Zsidó szokás szerint lehetőleg huszonnégy órán belül el kell takarítani a halottak földi maradványait. A huszonnégy óra pénteken már le-telt, mert csütörtökön reggel történt a tragédia. Közelgett a szombat is, sietni kellett volna a temetéssel. A hozzátartozók felkeresték az ügyészt, aki megütközve értesült a történetekről és azonnal hivatalos blankettát állított ki, amelyben felszólította az intézetet a holttest kiadására. Az ügyész hivatalos blankettájára végre kiadták a holttestet, időközben azonban beesteledett és nem lehetett a temetést megtartani. A holttestet a hozzátartozók felszállították a zsidó temető halottaskamrájába, a temetést pedig szombat estére tüzték ki.

Éjszakai temetés gyertyafényénél

Sötét este kellett Weisz Jenőt temetni, mert vasárnapig már nem lehetett várni a temetéssel. Sötét este zárandokoltak fel a messze hegyre a rokonok, barátok és az ismerősök. Sötét este mentek hangtalanul az uton és az éjszaka sötétje gyászal ulti meg a szíveket. Komor és megrendítően szomorú volt az esti halottas menet. A gyászt és a fájdalmat százaszorosán fokozta az éjszaka fénye. A gyülekezet hangtalanul állta körül a gyalulatlan deszkakoporsót, a gyászos sötétet csak az égő gyertyák rőtörös fénye szakította meg itt-ott. És a felvillanó gyertyafény komoly, szakállas, ezer szenvedéstől ráncos férfiarcokat világitott meg és gördülő könnyecseppek tükrözték vissza a gyertya fényét, gördülő könnyecseppek ömlöttek patakokban a szenvedésbarázdákon végig. És az éjszaka sötétje együtt gyászolt a szenvedőkkel.

Glasner Akiba főrabbi szívből jövő megindultsággal bucsuztatta el a halottat. Beszélt Weisz Jenő nemes emberi jószágáról, önfeláldozó kötelesség teljesítéséről, amellyel munkaadóit szolgálta és igaz zsidó szívről, amellyel lelkesedéssel és fáradhatatlan szorgalommal karolt fel minden zsidó ügyet.

— Az eröm gyöngé ahhoz és nem bírok méltó szavakat találni Weisz Jenő nemes jellemének igazi megvilágítására. De tölösleges is, mert nincs itt közöttünk talán senki sem, aki nem érezte volna áldott jószágát.

Beszélt azután a támasz nélkül maradt anyáról és a három árváról, akikről azoknak kell gondoskodniuk, akiknek szolgálatában életét vesztette az apa.

A főrabbi beszéde után a Chevra Kadisa elnöke bucsuztatta a halottat, aki a Chevra főtitkára volt. Az elnök a sirnál fogadta meg, hogy árván maradt gyermekeiről nem fognak megfélekedni. A sir előtt még dr. Wertheim igazgató bucsuztatta néhány szóval a gyár nevében Weisz Jenőt, aki a gyárnak egyik legodaadóbb tisztviselője volt.

És az anyaföld visszakapta viszontagságos sorsu fiát.

Méregkeverő asszony

Asszony és cselédje a vádlottak padján. Tetemrehívás a temetőben

(Pozsony, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szenzációs bűnpert fog tárgyalni az itteni esküdtbíró. A vádlottak padján özvegy Lengyel Istvánné 39 éves nemeshódosi lakos fog ülni, aki ellen azt a vádat emelte a vádat, hogy különféle növényi mérgek alkalmazásával előre megfontolt szándékkal megölte megunt férjét, a 69 éves Lengyel Istvánt. A gyilkosságban segédkezett nyújtott neki cselédje, a tizenhét éves Pongrácz Jolán, aki szintén a vádlottak padjára kerül.

Az államügyészség vádiratában a letartóztatásban lévő özvegy Lengyel Istvánnét mint tettest, a szintén fogva lévő Pongrácz Jolánt pedig mint bűnszegédet vádolja.

A vád szerint özvegy Lengyel 1922 július elejétől 1923 február 9-ig terjedő időben bizonyos, egyre ismétlődő időszakokban férjét, néhai Lengyel Istvánt előre megfontolt szándékkal megölni kísérlette meg akként, hogy az ételi közé kevert, általa előre összegyűjtött és készletben tartott mindenféle mérges növényeket és savakat, sárga kénkövet, oleander leveleket és kikericsét és alumíniumot, kén-savat. A mérges alkotórészekkel vegyített ételek állandó és egyre ismétlődő élvezete folytán Lengyel István 1923 február 10-én meghalt.

Pongrácz Jolán a büntett elkövetését szándékosan előmozdította azzal, hogy egyrészt gyűjtötte, másrészt maga is közreműködött Lengyelné ténykedésénél, amennyiben a mérget néha ő is a Lengyel István számára elkészített ételek közé keverte.

Lengyel István megmérgezését 1923 május 6-án maga Pongrácz Jolán jelentette a dunaszerdahelyi csendőrségen. A holttestet pár nap múlva exhumálták. Lengyelné még az exhumálás előtt beismerő vallomást tett, de berántotta vallomásába Pongrácz Jolánt is, aki az asszony állítása szerint azért segédkezett neki a büntényben, mert ígéretet kapott, hogy Lengyel István ágynevet neki ajándékozza. Később Lengyelné visszavonta beismerő vallomását. Ma is tagad. Azt mondja, hogy férje vérfasban betegedett meg. Pongrácz Jolán bosszúból jelentette őt fel, mert a leányt ő ruha- és gyűrűlopásért feljelentette. Egy Gálfi nevű bojtárfiut küldött ugyan kikericsért, de patkányok ellen. Pongrácz Jolán hozott oleanderleveleket, de ez viszont férjének köhögés ellen adta be, amit ő előbb megkóstolt. A kénvirágot pedig maga használta köhögés ellen és azt tejből megfőzte. A csendőrök előtt azért ismert be mindent, mert idején kivitték férje sírjához tetemrehívásra.

Pongrácz Jolán a vizsgálat során is töredelmes beismerő vallomást tett. Mikor először hozott kikericsét, Lengyelné azt mondta, hogy a patkányok részére kell, de midőn őt újból küldte kikericsért, elkezdett gyanakodni. Ismételt kérdésére Lengyelné előtte beismerte, hogy férjétől akar megszabadulni, azért kell a kikerics. Megkérte a leányt, hogy a dolgot tartsa titokban, ennek fejében hallgatási díj

Nagy occasio!

Harisnyák, keztük, kötött kabátok eredeti gyári áron árusítatnak a

SPORT

kötött-szövött áruházban, Cluj
Cal. Reg. Ferdinand 16.
Állami hivatalnoknak külön engedmény

Leszállított árak

az ágynevet ígerte. Ettől kezdve állandóan hordozta a mérget különböző helyekre Lengyelnének, aki azt feketekávéba, levesbe keverte és a férjének lassanként beadagolta. Előfordult, hogy Lengyelné elfoglaltsága esetén Pongrácz Jolán maga keverte az ételbe a mérget.

A vizsgálat adatai terhelőek Lengyelnére. Férjével rossz viszonyban élt, amióta Rácz Péterrel ismerkedett. Lengyel István makkegészséges, pirosposztag arcu ember volt. Gálfi juhászbojtár azt vallotta, hogy soha patkányt nem látott Lengyel tanyáján. Terhelően vall

A belgrádi gyilkosság fantasztikus részletei

Gyilkosság hipnotizmussal és revolvergolyóval. A merénylet titokzatos háttere. Artísták és detektívek nyomoznak. Kémregényt sejtjenek a belgrádi lapok

(Belgrád, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A titokzatos hotel-dráma részletei még nincsenek földelítve. A belgrádi újságírók tömegesen rohanták meg a rendőrfőnököt és információkat kértek a titokzatos ügyben folytatott nyomozásról. A rendőrség a további nyomozás érdekében minden felvilágosítást megtagad és a kórházi ápolóknak is elrendelte, hogy újságírókat ne bocsássonak be a két külföldihez. Mindamellett az újságok más megbízható jelentések alapján érdekes részleteket közölnek a Palace-szálloda titokzatos drámájáról.

Az ismeretlen idegen

Charlie Raymond francia kapitányt tegnap este újból kihallgatták a kórházban. A kapitány azt mondta, nagyon rosszul érzi magát és szeretné, ha nem terhelnék újabb kihallgatásokkal. Amikor a rendőrség megbízottja felvilágosította, hogy a vizsgálat érdekében fontos a két sebesült kihallgatása, Charlie kapitány dühösen kiáltott rá: — Mint francia katonai attasé tiltakozom az ilyen eljárás ellen. Hagyjanak bennünket békében!

Charlie kapitány később lecsillapodott és ismét azt vallotta, hogy egy ismeretlen ember járt a szobában és az lött rájuk. A szobában talált két revolvergolyó kiskaliberű revolverből ered, valószínűleg tiszti revolverből. A vizsgálóbíró magához vette a szobában talált két revolvergolyót és a szoba alapos felkutatásánál a következőket állapította meg:

Fenn vagy lenni

A revolverlövést Iseliere közvetlen közelből adták le és a revolver igen alacsonyan állt, valószínű, hogy a merénylő a párnára fektette a revolvert az áldozata feje mellé és úgy sütötte el. A golyó átment Iseli nyakán, arccsontja alatt jött ki és a talba furódott. Charlie kapitány elbeszélése szerint a merénylő az ágy mellett állott és felülről lefelé célzott Iseliere. Ez az állítása teljesen

— Likvidálják a régi adókat. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter elhatározta, hogy az ország valamennyi adóhivatalánál szigorú vizsgálatot fog tartani, mert több helyről szabálytalanságokról érkezett jelentés. Együttal rendelet fog intézkedni a régi adók likvidálásáról.

— Uj lakbérrendelet Budapesten. Budapestről jelentik: Az elmúlt éjjel minisztertanács foglalkozott az új lakbérrendelettervezettel. A lakásrendelet, amelyet a drágasági bizottság is tárgyal, november elseje előtt meg fog jelenni.

— Vád alá helyezték a bulgáriai kommunista vezéreket. Szófiából jelentik: A törvényszék vád alá helyezte a kommunisták hetven vezetőemberét hazaárulás címén. Vád alá helyezték a kommunista párt végrehajtóbizottságának valamennyi tagját és a kommunista képviselőket.

— Ratifikálják a román-jugoszláv határ-egyezményt. Bukarestből jelentik: Az „Adeverul” jelentése szerint a belgrádi kormány a keresztelési ünnepségek után azonnal közölni fogja a román kormánnyal, hogy kész ratifikálni a román-jugoszláv határ-egyezményt, amely tizenegy községet juttat Romániának.

Ismét megindulnak a tárgyalások Románia és Bulgária között

Bukarest, október 20. A Bulgária és Románia között a két állam háborús ügyeinek likvidálására megkezdett, de a bolgár kormányváltozás folytán szünetelő tárgyalásokat a legközelebbi napokban újból folytatni fogják. A tárgyalások színhelye Bukarest lesz.

nak Lengyelnére felnőtt mostohafiai: Lengyel Imre, Lajos és Béla. A legterhelőbb azonban dr. Buchala és dr. Prokopp tanárok vegyvizsgálata, amely kétségtelenül megállapítja, hogy Lengyel hasüregében és pedig úgy a gyomorban, mint a belekben feltalálhatók voltak kisebb mennyiségben kén és nagyobb mennyiségben vasas kén-sav és agyagos kén-sav. Kikericsét és oleanderleveleket nem találtak, mert ezek a testtel együtt oszlásnak indultak. Az esküdtszéki tárgyaláson a védelmet Tomaszoff Bertalan dr. ügyvéd látja el.

alaptalan, mert a golyó nem a padlóba, hanem magasan a falba furódott.

A vizsgálóbíró ennek alapján elrendelte a revolver felkutatását. A revolvert azonban seholsem találták és ezért elhatározták, hogy a szomszédos háromemeletes ház tetőzetét is felkutatják. Erre a Palace Orfeum artistái vállalkoztak, akik macskaüggyességgel felmászta a meredek háztetőre és ott mindent megvizsgáltak. A revolvert azonban az izgalmas kutatás alatt nem találták meg.

Hol a revolver?

A vizsgálóbíró gyanusnak vélte, hogy Charlienél, aki francia katonai attasénak vallja magát, revolvert nem találtak. A gyilkosság után Charlie kapitány félreeső helyre ment, amit véryomokból állapítottak meg. Valószínű, hogy Charlie kapitány a merénylet elkövetése után a félreeső helyre dobta a kis revolverét.

A belgrádi „Vreme” című lap kémkedési bűnügyet sejt. Charlie kapitány a francia hadsereg kémkedési osztályának a tisztje és mint ilyenek az volt a feladata, hogy a külföldön ellenőrizze azokat, akik Franciaország kárára kémkednek. Iselie svájci kereskedő az eddigi vizsgálat megállapításai szerint csak igen keveset foglalkozott üzleteivel és jövedelmeit titokzatos forrásokból szerezte.

Hipnotizmus

A vizsgálóbíró nagy csomag bizalmas levelet talált Iselie börtöndjében, amelyeket a kereskedő Németországból, Ausztriából és Magyarországból kapott. A „Vreme” szerint nincs kizárva az sem, hogy Charlie kapitány megbízást kapott a kormánnytól, hogy Iselit, mint veszedelmes kémeket, tegye el láb alól.

Tegnap este újból kihallgatták Iseliet, aki minden kérdésére ezt válaszolta:

— Kérdezzék meg a barátomat!

Az orvosok véleménye szerint Iseli hipnotizált ember benyomását kelti, akit Charlie teljesen a hatalmában tartott.

Oroszország csapatokat koncentrálnak a lengyel határon

Berlin, október 20. Esztországból jelentik, hogy Oroszország nagy katonai előkészületeket tesz a lengyel határ mentén. Az előkészületek az esetleges német kommunista forradalommal vannak kapcsolatban.

Volt hadifoglyok!

Megjelent a legszebb orosz dal, mely lépten-nyomon kísért benneteket nagy Oroszországban. Címe:

Bajkál (Szibériai emlék)

Vegyétek és terjesszék!
Moravetz kiadás, mindenütt kapható!

Moravetz Karácsonyi

Albuma

az idei karácsony szenzációja! Nyolcvan oldalon harmincegy válogatott művet tartalmaz. — Mindenütt kapható!! Egyenként véve 790 lej értéket képvisel. —

Ha művészi kiviteli fa vas butort

akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg a SZÉKELY ÉS RÉTI ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butorterméit. Asztalosok furnírszükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be.

Az Uj Kelet napil...
Felelős szer...
Az Uj Kelet jelöl...
Előfizetési...
Félv...
Óromániában...
Rador...
hirdet

— P...
restből jelen...
rancsnoka, s...
— A...

nepségei...
resztelési...
Ferdinánd...
bat este ér...
királyi pár...
ság fogadtá...
délelőtt volt...
után udvari...
volt hivatal...
amelyen a...
tön lesz Pál...
királyi herce...
yorki herceg...
pelni. Hétfő...

— Zi...
ból jelentik...
ajándékot k...
gek a Cer...
dona volt...
illusztráció...
művei. A...
megrendelés...
exkirály mi...
gával vitte...
mával és o...
millió frank...
— Kis...

országhoz...
kódó határme...
Kiszombor...
Magyarország...
kenderfonó gy...
továbbra is ro...

— Ner...
Bukarestből...
küldöttsége...
ügyi miniszte...
nagyváradi r...
A közoktatás...
megtagadta.

— A m...
Kolozsvar vár...
nek ellenőrzés...
annak élére I...
ki. Az új ügy...
amely a köve...
belügyminiszte...
a békeszerződés...
akik 1923 júl...
optáltak és jel...
kodnak, hogy...
nál a meglévő...
helyzetük tiszta...
törvényes köve...
primár, Gh. Iv...

— Vörh...
héttel ezelőtt...
hőng az ország...
megnyugtatta...
szóványos esetr...
nyilatkozat kor...
most öltött suly...
ványkórházban...
egy közismert...
dést jelentett...
egy növendéke...
egészségügyi hiv...
sát célzó intézke...

— A n...
delegátusai...
nemzetközi vas...
gramján a nem...
megállapítása...
szerepel, a rot...
Miclescu kerül...
* Orvosi...
tudatja, hogy fog...
személyesen átve...

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Elfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Romániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

afiai: Lengyel
előbb az nban
tanárok vegy-
megállapítja,
pedig úgy a
találhatók vol-
és nagyobb
gyagos kénysay.
nem találtak,
snak indultak.
a a védelmet
látja el.

letei

**szatos hát-
grádi lapok**

adlóba, hanem
elrendelte a
azonban sehoh-
hogy a szom-
is felkutatják.
alkoztak, akik
eredék háztetőre
volvert azonban
ták meg.

revolver?

hogy Charlienél,
magát, revolvert
harlie kapitány
kból állapítottak
ny amerénylet
e dobta a kis
lap kémkedési
francia hadse-
és mint ilyen-
ülföldön ellen-
kárára kémked-
ddigi vizsgálat
eset foglalkozott
os forrásokból

ipnotizmus

bizalmas levelet
et a kereskedő
Magyarországból
ízárva az sem,
pott a kormány-
kémét, tegye el
ak Iseliet, aki
at!
Iseli hipnoti-
Charlie teljesen

koncentrál

szágból jelen-
atonai előké-
mentén. Az
t kommunista
tban.

vok!

lépten-nyomon
gban. Címe:
emlék)
k!
tapható!

csonyi

arácsony szen-
yolevan olda-
négyszégy váloga-
tartalmaz. —
t véve 790 lej
pvisel.

utort

és tekintse
meg a
RI
RS. butorterméit
itt szerezhetik be

A rendőrprefektus rendelete a lakásrekvirálásról
A rekvirálóbizottság tagjai

(Kolozsvár, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírtuk, hogy a lakásrekvirálás újra való életbeültetésével oldották meg — nagyon is radikálisan — a lakásügyeket. A tervezett lakás-hivatal helyett a minisztertanácsnak október 5-én kelt határozata és a belügyminisztérium október 10-én kelt rendelete alapján fognak eljárni. Ez azt jelenti, hogy Kolozsvár egész területére a következő rekvirálási törvény lép hatályba. Popovics Valér rendőrprefektus ma ez ügyben rendeletet bocsátott ki. A rendelet a rekvirálóbizottság megalakításáról így intézkedik:

A rekvirálóbizottság a 36. § értelmében áll: 1. Eliath őrnagyból a VI. hadtest delegátusából; 2. Tamás J. polgármesteri delegátusból; 3. a rendőrprefektus delegátusából Candela úrból, akik megfigyelik és végrehajtják az első törvény 42. § alapján a 4868—1920 számú szabályzatot. Nyilvántartást vezet a szabad lakásokról és a lakásra jogosított személyekről s megállapítja a szobák megfelelő bérért. A háztulajdonosok kötelesek 48 óra

— **Vajda Sándor Bukarestbe érkezett.** Bukarestből jelentik: Vajda Sándor, a nemzeti párt vezére, ideérkezett.

— **Összehívták a cionista világszervezet nagytitkóbizottságát.** Londonból jelentik: A cionista végrehajtóbizottság a szervezet nagytitkóbizottságát október 25-én gyűlésre hívta össze Londonba. A tanácskozás tárgya legfőképpen Sir Herbert Sámuel főkörmányzó amaterve, hogy a Jewish Agencyhoz hasonlóan egy arab Agency is állítsák fel Palesztinában. Ez a terv azonban csak akkor valósítható meg, ha ahhoz a cionista világszervezet is hozzájárul.

— **Száztíz temesvári utlevél rejtélyes eltűnése.** Temesvárról jelentik: A temesvári Prunkl, Herz és Orsós utlevélvizumszerző irodáknál hosszabb idő óta volt szolgálatban két bukaresti vasutas özvegye, akik az utleveleket Temesvárról Bukarestbe viszik és a láttamoztatás után visszahozzák. Szombaton a két asszonyt negyvennyolc európai és mintegy hetvenkét amerikai utlevéllel utnak bocsátották Temesvárról, ahova hétfőn éjjel visszatértek. Nagy volt azonban a három vizumszerző iroda megrökönyödése, amikor az asszonyok közölték, hogy utleveleiket ellopták. Elmondták, hogy Piatra Olt és Bukarest között egy ismeretlen ember, aki detektívnek mondta magát és fel is mutatta a titkosrendőri jelvényt, igazolásra szólította fel őket, majd átkutatta pogyásukat. Amikor az utleveleket meglátta, reaguk ijesztett, hogy a kivándorlás elősegítése miatt ötven évre fogják elítélni őket. Az ismeretlen azután átvette az összes utleveleket és eltávozott, ők pedig visszafordultak Temesvárra. A három iroda nem adott hitelt a mesének és feljelentette a két asszonyt, kit a sziguranca letartóztatott, ahol azonban ugyanazt vallották. A sziguranca továbbra is fogva tartja a két asszonyt és az irányban kutat, vajjon nem egy megszervezett banda működéséről van szó, mely az utleveleket a maga különleges céljaira akarja felhasználni. Érdekes, hogy a Mercur hajótársaság temesvári fiókja egy négyszáz font sterlingről szóló csekket is átadott a két asszonynak, a mely természetesen szintén eltűnt. Az eltűnt utlevelek tulajdonosai között nagy a megrökönyödés. Igen soknak mulhatatlanul sürgős ügye volt külföldön, amely most nagy kárral járó késedelmet szenved. A temesvári utlevélosztály az érdeklődőknek azt a felvilágosítást adta, hogy három ízben tegyenek közzé a „Monitorul Oficial”-ban egy az utlevél elvesztésére vonatkozó hirdetést, amelynek megtörténte után új utlevelet állítanak ki részükre.

— **Politia — Monopol.** Szombaton délután a Politia és Monopol csapatai nívós játékot produkáltak a kolozsvári pályán. A Monopol annak ellenére, hogy Barabás és Istvánffy játszottak csapatában, nem tudott fölénybe jutni a Politiaval szemben, amely két gólt nyert. A kapulövéses mind a két esetben Matuch érdeme. A Monopol egy gólját Costin lőtte.

— **Kerenski Prágában telepedett le.** Prágából jelentik: Kerenski volt orosz miniszterelnök végleg Prágában telepedett le, ahol „Den” címen lapot indított.

alatt átadni az elrekvirált szobákat méltányos ár mellett. A megszabott határidőn túl az elrekvirált szobákba karhatalommal történik a belakoltatás.

A 6. § értelmében a beadott panaszok vagy kifogások, amelyek a vegyes rekvirálóbizottság elé kerülnek, nem függesztik föl a végrehajtást. A polgári és katonai hatóságok késedelem nélkül betérjesztik a rendőrhatalóság 13. számú irodájához a lakás nélkül lévő állami tisztviselők és katonatisztek jegyzékét következő adatokkal:

1. Polgári állapota (nőten vagy nős, családi tagok száma és kora.) 2. Havi illetményei. 3. Clujon való tartózkodásának időpontja. 4. A jelenben hol és milyen körülmények között lakik.

A rendelet így végződik: Felhívom a fölösleges lakásrészekkel rendelkező ingatlanok tulajdonosait, hogy a fölösleges lakrészeket a tiszttek, legénység és állami hivatalnokok részére leendő önként való bérbe adása végett jelentkezzenek naponként a rendőrprefektura 13. számú hivatalában 15—17 óra között.

— **A bukaresti egyetemi tanács kéri a vizsgarendelet hatályon kívül helyezését.** Bukarestből jelentik: Bár a bukaresti egyetemi tanács úgy határozott, hogy nem tartja meg a felvételi vizsgákat, a bölcsészeti fakultás ennek ellenére vizsgáztat. Tekintettel arra, hogy a vizsgázók többsége nagyon gyengén felelt és valamennyit vissza kellene vetni, az egyetemi tanács előterjesztéssel él a közoktatásügyi miniszterhez, hogy a rendeletet helyezze hatályon kívül.

— **A javasasszonyok kora.** Ujvidéki tudósítónk írja: A városban a közegészségügyi állapotok az utóbbi időben, jóllehet elég orvos működik, napról-napra rosszabbodtak. Ennek egyszerű magyarázata abban van, hogy az emberek szellemi visszaesése a háboru után a babona terén is természetesen bekövetkezett és hogy nemcsak a falusi, de már a városi emberek igen nagy százaléka is jobban bizik a kenegetőasszonyok és javasasszonyok mézes-mázos beszédében és hókusz-pókuszai-ban, mint az orvosi tudományban. Számos eset fordul elő, mikor ujvidéki nők súlyos női bajokkal keresték fel a kenegetőasszonyokat, olyan bajokkal, amelyeken csak az orvosi tudomány segíthet. És ami szomorubb, a kenegetőasszonyok páciensei között egyre több és több jó családból eredő nőt lehet látni, akik vagy előítéletből és szegyenérzetből, vagy babonából nem akarnak férfiorvoshoz menni, hanem inkább fölkeresik a kenegetőasszonyt, hogy fájdalmaikra enyhülést kapjanak. Nemcsak nők, hanem a férfiak is fölkeresik a kenegetőasszonyokat. Így például a multkorjában egy munkásember, aki súlyos tüdőbajban szenvedett és akin a Munkásbiztosító orvosai nem tudnak segíteni, végül is a szomszédok és „jóbarátok” tanácsára egyik kenegetőasszonyhoz fordult és azóta „állapotában rohamos javulás állott be”. Az ilyen eldicsékvéseket azután az a következményük az egyszerű külvárosi emberek körében, hogy mindig többen és többen fordulnak a kenegetőasszonyhoz, aki olcsóbb is mint az orvos, hiszen egy vizitért mindössze huszonöt-harminc dinárt kér el. A hatóságok szigorú rendszabályokat léptetnek életbe a javasasszonyok ellen.

* **Megnyílt Sámson börgyári lerakata** (Str. Regina Maria, v. Deák Ferenc-u. 12.) Állandó nagy raktár bel- és külföldi talp- és felsőbőrökben. Kellékekben nagy választék. Engros. Detail. Telefon: Gyár 386. Lerakat 889.

— **A háztulajdonosok és lakók gyűlése-
zése Bukarestben.** Bukarestből jelentik: Vasárnap a fővárosban úgy a háztulajdonosok, mint a lakók szövetsége népgyűlést tart.

— **Moratórium a külföldi tartozásokra.** Bukarestből jelentik: A kereskedők külföldi adósságaira engedélyezett moratóriumot hat hónappal meg fogják hosszabbítani. Az idevonatkozó törvényjavaslatot a pénzügyminiszter legközelebb a parlament elé terjeszti.

— **Az adófelebezéseket két bizottság veszi revízió alá.** Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter elrendelte, hogy az erdélyi adókievések ellen beérkezett felebezéseket két külön bizottság bírálja felül.

— **Ötszázmilliót követel a magyar kincstár Szamuely örököseitől.** Budapestől jelentik: Szamuely Tibor örököseitől ötszázmilliót perel a magyar kincstár. A kincstári ügyész a periratot most készíti el.

KÖZGAZDASÁG

Megjelent az új kiviteli rendelet. Bukarestből jelentik: A „Monitorul Oficial“ mai száma közli az új kiviteli rendeletet, amely visszaállítja a permisszentes szabad kivitel. Kivételek vannak buzára, rozsrá, lenre, kenderre, zsirra, sertésre és más elsőrendű fogyasztási cikkre, amelyeket a rendelet taxatíve felsorol. Meg van tiltva többek között a hal, a halikra, az élő sertés, a zsiradék, növényolajok, tenyészbikák, bivalyok, öszvérek, kecskék, az összes bőrfélék a nyulbőr kivételével, a szalma, a papiros, kivéve a nyomtatott papirokat, a nyersolaj, pakura, szén, kox, bükk- és tölgyfátörkök, kőrifa, diófa, tölgyfadonga, széna, cink bármilyen formában, réz-, fémhordók és tölgyfahordók, zsákok, kivéve a papirzacskókat, arany és ezüst kivitele. A belső szükséglet kielégítésére és a nemzeti iparvédelem szempontjából meg van tiltva még a következő áruk kivitele: feldolgozott bőrök, kivéve a bárány-, juh- és kutyabőröket; talp és felsőrész feldolgozva, transzmissziós szjak, cukor, gyapjuszövet, ásványok, kivéve a bauxit és pirit, kőszén, vas és acél, kivéve a mangolt és vasbutorokat, láncokat, sodronyfonatokat; nyersöntvény, réz, ólom, nikkel és platina, valamint platinából, aranyból és ezüsből készült dolgok: esontok, tölgyfakéreg, tanninok, kénkivonatok, rézgálic, ércmodellek, drágakövek, ékszerek, gyógykészítmények, robbanóanyagok, ruházati cikkek, fegyverek. A jelenlegi vámtarifák lefizetése mellett a mostani rendszer figyelembevételével a következő anyagok kivitele szabad: petróleumtermékek, tölgy- és bükkfátörverzek, jegenye- és hársfa, szóda, gépalkatrészek, gépek és szerszámok. A rendelet e hónap 21-én lép életbe.

A Dréher-sörgyár működési engedélyét bevonták. A „Consum“ legújabb száma jelenti Nagyváradról: Padu nagyvárad kereskedelmi felügyelő értesítette a nagyvárad Dréher-Haggenmacher sörgyár igazgatóját, az iparfelügyelőségi és a törvényszék cégjegyzői hivatalát, hogy a kereskedelem és iparügyi minisztérium mellett működő legfelsőbb gazdasági biztosság a gyár működési engedélyét megvonta. A rendeletet a nacionalizálás körül felmerült állítólagos szabálytalanságokkal indokolják. Érdekes, hogy a Dréher-Haggenmacher részvénytársaság nagyvárad igazgatósága szerdán ülést tartott, amelyen a rendkívül kedvező üzletmenetről számoltak be.

A ruszinszkói borspiac. Ungvárról jelentik: Az ideai bortermés rendkívül sokat ígér. Minőség dolgában a termés közepes, de mennyiség szerint egészen kiváló. Az 1921. és 1922. évi borkészleteket teljesen eladták, úgyhogy az ideai bor iránt nagy keresletre van kilátás. Az új borárak még nem alakultak ki. Egyelőre a borkereskedelem csak helyi jelentőségű. Beregszász városa ezidén is nagy szabásu boraukción fog rendezni és a borokat a termelők érdekében az ottani állami pincékben beraktározni.

Az állam képvisellete a Banca Nationala igazgatóságában. Bukarestből jelentik: A Banca Nationala privilégiumának meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat szerint a bank igazgatóinak számát felemelik, úgyhogy a kormánynak több képviselője lesz a vezetőségben, mint eddig volt. Többek között kinevezik Gheorgiu jelenlegi pénzügyi államtitkár is a Nemzeti Bank igazgatósági tagjává.

A szalonikii jugoszláv szabadkikötő-zóna. Belgrádból jelentik: Tízévi huzavona után végre birtokába jutott Jugoszlávia a szalonikii kikötő-zónának. A szabadkikötő ötször olyan nagy, mint 1913-ban tervezték: az akkori huszonkét négyzetkilométer helyett ma százhusz négyzetkilométer terület áll Jugoszlávia rendelkezésére. A kikötőben van egy modern móló, amely naponta három hajó ki- és berakását bonyolítja le és egy villamos elevátor ötszáz-hatszáz vagon gabona számára. A jugoszláv zónában a rendőri szolgálatot a görögök látják el, a vasuti-, posta- és vámszolgálatot pedig a szerbek. A kikötőt külön táviróvonal köti össze a jugoszláv határállomással: Gyevgyelivel. A vonatok görög területen úgy haladnak át, hogy a leolmzott vagonokat a szabadzónáig görög mozdonyvezető és görög vasuti személyzet vezeti. Jugoszláv vasutasok csak görög vasutassztrájk esetén vezethetnek görög területen vonatot.

A mai valutapiac

A mai piac lanyhasága semmivel sem maradt az utolsó napok ellanyhulása mögött. Jóllehet Zürichben a tegnapi 262.5-ről 260-ra esett a lej, mégis valósággal dobták a nyugati devizákat. Dél felé a francia valuta emelkedése sem javított a piac helyzetén. Temesvár cseh koronát 618-cal ajánlott. Osztrák valutát oszakis áruval lehetett lebonyolítani és pedig 340-345-ös kurzuson. A magyar belföldi korona nem emelkedett. Cseh valutában 618-620 volt a forgalom. A fontot 943-945-tel, francia frankot 12.66-12.65-tel, svájci frankot 38.55-38.60-nal lírát 9.70-9.74-gyel, dollárt 209-210-zel ajánlottak.

Október 20-án 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

8800-9000 külf. magyar koronát,
14000-14200 belf. magyar koronát,
0.10.30-0.10.40 font sterlinget.
7.72-7.76 francia frankot,
2.58-2.60 svájci frankot,
0.47.56-0.47.80 dollárt,
10.20-10.22 olasz lírát,
33200-33300 osztrák koronát,
15.90-16.06 cseh koronát,

Valutapiac október 20-án:

Bukarest. Valuták: Napoleon 800, márka 13, leva 190, török lira 125, font sterling 970, francia frank 1260, svájci frank 38 1/2, olasz lira 960, drachma 400, dinár 220, dollár 215, lengyel marka 4, osztr. korona 32, magyar korona 80, cseh korona 640.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Newyork 558 1/2—559 1/2, London 2527.5—2528, Páris 33.50—33.35, Milano 2527.5—2522.5, Prága 1664—1664, Budapest 306.25—306, Belgrád 685—684, Bukarest 260—260, Varsó 6—5.5, Bécs 78.50—78.50, Bécs lebélyezett —.

NYILTTÉR

E rovatban közöltekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Figyelmeztetés.

Tudomásunkra jutott, hogy évtizedek óta védjegyzett és kipróbált jómínőségű gyártmányainkat egy Romániában, mint a többi államokban más gyárosok által utánozzák és ezáltal egy a kereskedőket, valamint a közönséget silány, rosszminőségű áruval félrevezetik. Vonatkozik ez különösen a Lilién, Liliom, Lili, Lilienleinwand, Lillyleinen név és képre.

Figyelmeztetünk tehát mindenkit, óvakodjék ezen védjegyű árukat — ha nem tőlünk származik — előállítani, utánozni vagy forgalomba hozni, mert ez esetben mindenki ellen, ki törvényileg védjegyzett cikkeinket utánhamisítaná, kénytelennek lennénk az eljárást megindítani úgy a büntető, mint a polgári uton.

A vásárló kereskedők és közönség védelme céljából hangsúlyozni kívánjuk még, hogy összes gyártmányaink a szintén törvényileg védett „8811 szám alatt törvényesen védve“ felirattal vannak ellátva, melyre kérünk különös figyelmet fordítani.

Liliumvászonzállalat
Wien.

Tudomásunkra jutott, miszerint egyes versenycégek azt a hirt terjesztik, hogy a báró Kemény-féle csombordi palackborárusítás megszűnt.

Ezzel szemben báró Kemény Árpád ökegyelmessége alanti nyilatkozatára hivatkozva tudtul adjuk, hogy a kegyelmes ur saját ellenőrzése mellett ezen borok árusítását megkezdte.

Ugyancsak megvásároltuk a kegyelmes ur 1923. évi termését is.

Tisztelettel:
Moldován József,
bornagykereskedő.

Igazolom, hogy csombordi és alsógáldi saját termésű 700 hl. boromat eladtam Önöknek palackos forgalombahozatal végett.

Borskereskedő

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Vasárnap d. u. 3-kor: Babavásár. Sorozatszám 83.
Vasárnap este 8-kor: Marinka a táncosnő. Bérlet-szünet. Sorozatszám 84.
Hétfő: A bajadér. Bérlet-szünet. Sorozatszám 85.
Kedd: 28-as. (Sarkadi Aladár vendégjátékával. Premierhelyárrakkal. C. bérlet.)

Sándor Ágoston Utóda

c é g n é l b é k e b e l i n ő i é s f é r f i

bőrkeztük újra kaphatók

Férfidivatkülönlegességek! Férfi fehérneműeket

mérték után vállaltunk

Rothmann Márton szabókelelékek és **Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-ulea) 2. sz.** rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidékimegrendeléseket post eszki özőlän

Raktárra érkeztek kávéházi és vendéglői felszerelések:

Duplaerős teáscsésze 20.—, duplaerős moccacsésze 18.—, duplaerős tányér 16.— stb.

★
Vizespohár
3.—

FISCHER

Cluj, Piata Unirei 12. szám

★
Borospohár
2.50

130 cm szé
l-a kelengye
75 cm széle
75 cm széle

Vel
flan

H

cégt

Manometert,

Devizák	Erdélyi pénzpiac 20-án					
	A kolozsvári clearing-iroda jelentése					
	Temesvár	Brassó	Arad	Nagyvárad	M.-Vahely	N.-Szeben
Zürich	3730—15	—	3735—20	3740—20	3735—20	3740—25
Newyork	2091/2—08	—	—	—	—	—
London	935—32	—	938—34	—	938—35	—
Páris	1250—40	—	—	—	—	—
Milano	950—40	—	—	—	—	—
Prága	618—41	—	620—16	618—15	620—18	—
Bélföldi magyar korona	138	—	—	140	—	—
Külföldi magyar korona	—	—	—	—	—	—
Belgrád	260	—	—	—	—	—
Varsó	—	—	—	—	—	—
Becs	341—44	—	344—44	340—42	—	—

Kereskedelmi és ipari nyomtatványokat:
körleveleket
cégekártyát
levélpapírost
számlát
 legolcsóbb árban feltűnően elegáns kivitelben készíti a Kadima-nyomda Rt.

PYRAM
 CIPŐTÍZTÍTÓSZER

Borszivattyuk és sörpincészeti berendezések kaphatók
 a Banca Industrialia și Comercială-nál, Str. Reg. Maria 49 (volt Deák Ferenc-utca)

Ujcitrom
 uj füge, mazsola, uj mandula, mogyoró kapható
Léb Fivérek Cluj
 Telefon 471

Lusztig és Nussbächer
 cukorkakülönlegességek állandó raktára
 Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

MARODITS F. ÉKSZERESZ
 Cluj—Kolozsvár, Vesselényi-utca 20. sz.
 Arany, ezüst ékszerek, kinaezüst és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, brilliánt legmagasabb napi árakon veszek.

Prima bácskai kender
 Kapható: Havas Dozó Timișoara

A legjobb és legdivatosabb cipő a közismert
„Chaussures Echo”
 védjeggyel ellátott cipő!

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-
 nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Bariții (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

LEGJOBB ZSEBLÁMPA

DURRA
 GYÁR TEMESVÁR

Legújabb divat
szobafestő-minták
 Nürnbergi korong-, mintázó-, marok-, vonalzó- és művészecsetek
 nagy választékban érkeztek
RADOS & CO.
 festéknagykereskedése
 Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 21.
 Telefon 692

130 cm széles angol gyapjuszövetek . . . . Lei 125.—
 l-a kelengyevászon . . . . Lei 36.—
 75 cm széles l-a tenniszflanell. . . . Lei 35.—
 75 cm széles divatcslikos bluzflanellek . . . Lei 35.—

Velourok, kabát-, kosztüm- és ruhaszövetek, kabátplüszök, kabátbélések, selymek és flanellek óriási választékban. — A kitűnő „Éva” vásznak egyedüli gyári lerakata.

HELLER, WEISZ ÉS MOLNÁR
 cégnél, Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand (v. Wesselényi M.-u.) 6. szám

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár
 Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
 Telefon interurban 2—13 ★ Sörgönc.: Juvaere, Cluj
Ékszerárugyártás, nagykereskedés
 Fogászati arany és forrasztó ★ Arany, ezüst és platina-beváltás
 Kienle és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst tárgyakban nagy lerakat.
Csak viszontelárusítóknak!

Manometert, mindenféle mérőműszereket készít és javításokat vállal: **Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1.** Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315

APROHIRDETÉSEK

Aprohirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb aprohirdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jellegű hirdetések semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Butor! Legolcsóbb bevásárlási forrás. **Klein Izsák, Unió-u. 21. 1581**

Vidéki nagy bánya és fürdővárosban egy női és férfi divatüzlet lakással együtt eladó. Cím a kiadóban. 6345

Belvárosban öt szoba konyha, fürdőszoba és mellékhelyiségekből álló szép ház 450.000 lejért eladó. Megbízott Danzinger ügynöksége, Szentegyház-u. 20. 6390

Szeszszakmában 40 éves praktisszal rendelkező 50—60 év körüli zsidó ember, ki likörgyártásban, valamint borkezelésben jártas, raktárnoki v. más megfelelő állást keres lehetőleg Clujon. Megkereséseket „Szakértő” jellegére a kiadó továbbítja. 6613

1 kiló **שוקולד** kolbász 34 lej, 1 kiló füstölt-hus 40 lejtől feljebb, 1 kiló prima száraz házi szappan 28 lej Rothnál, v. Rudolf-ut 20. 6410

Stern Samu, a kolozsvári női paroskó volt szak-tanítója, ahol 20 éven keresztül tanított, magániskolát nyit ruhavarrásra, szabászati szakosztállyal, lakásán, Str. Radu 9. sz. (v. Bocskay-u.) Jelentkezni lehet bármikor. 6385

Azonnal beköltözhető adómentes modern új két utcára nyíló kertes családi ház sürgősen eladó. Rákoczi ut 19.

Keresünk egy agilis utazót ki a magyar és német nyelvet perfekt bírja és a temetkezési cikkek eladásában jártas Ajánlatokat esetleg személyes megjelenést Oltean & Co. Első Szemfedél gyár-hoz Blaj (Balázsfalva) kérünk. 6395

Teljes „Pallas” lexikont veszek. Ajánlatokat „1600 lej” jellegére a kiadóba kérek. 6404

Utazót keresünk, lehetőleg szakmabelit. Főnyerő gyár Arad, Piata Plevnei (Árpád-tér) 2. 6407

Tordán a piac szomszédságában földgázfűtés-sel, villanyvilágítással és vízvezetékkel felszerelt modern emeletes villa, hozzátartozó gazdasági épületekkel, egy hold kintően beállított szőlővel, szőlészeti felszerelésekkel együtt jutányos áron eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt Luka ügynökség Torda. 6408

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

Elsőrangú minőségénél fogva legkedveltebb

TORDAI SÖR

Különlegességei

GLORIA DUPLA TÁPSÖR

mely orvosilag is ajánlatos, valamint a kiválóan izlotes világos

KORONASÖR

Gyár:

TURDA

Telefon 5.

Főraktár:

CLUJ

Telef. 394.

1617

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tüköröket és butor-
üvegeket minden méretben és Ujrafoncsorozás
és mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Külföldi likőr- és pezsgő-
különlegességek kaphatók

LUCULLUS-nál Oradea-Mare
Bémer-tér. 1392

IZRAEL & Co.

szőrmeáruházában

Cluj, Calea Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca) 2

Bundák . . . 16000
Sportkabátok . . . 3000
Boák . . . 475
Gyermekekabátok 800
lejtől
feljebb kaphatók

Nagy választék szőrmeáruházban!

Ingyen!

Ingyen nap a

DICK

áruházban
Cluj, Str. Reg. Maria
5.

A mai naptól kezdődő és november

31-ig

tartó nagy alkalmi vásárunkból

1

napi vásárlása a fizetett vásárlási blokk
felmutatása után teljesen

**ingyen
levásárolható,**

ha a vásár befejezése után kisorsolt
és megnevezett

ingyen napon

szerezte be szükségletét.

Eladásra kerül, míg a készlet tart:

November 31-ig

25 ⁵⁰	10000 mtr. Karton v. ..... Delén	25 ⁵⁰
32 ⁵⁰	10000 mtr. Angol ten- ..... nis flanel, ...	32 ⁵⁰
36 ⁵⁰	10000 mtr. Sárga vászon	36 ⁵⁰
49 ⁵⁰	10000 mtr. Migonia sző- ... vet duplaszélés ...	49 ⁵⁰
15 ⁵⁰	10000 pár női téliha- ..... risnya	15 ⁵⁰
69 [—]	5000 darab Tricot ing	69 [—]

November 31-ig

Vásárlási blokkok megőrzendők!

SZERKESZTŐSÉ-
HIVATAL ÉS

Cluj, Kolozsvár
L. Pop (Brassa

Telefon: Szer-
és Kiadóhivatal
Zs. N. Sz.

A kéziratok ki-
szerkesztőség-
zendők. Kézira-
adunk v.

Cluj-Kolozsvár

Poincaré

Az egységes
reccensek k
nagy Németo
mással veszek
Németország
kéjét. Ha rö
a német népr
ágait vaskeze
dátatos erő
nem zabolázza
metország me
ség megszűn
Európának.
Európára és
pótolhatatlan
volna megáll
Lloyd George
ményen eluta
ügyvivőt és
ragaszkodik
megkezdéséhe
azon a nap
nyelben ism
franciák tó vá
kor a Ruhr-n
belül Francia
sem fogják m
eredményben
hogya a jóvát
el fog jönni a
könnyen láng
mondotta Llo
féciás kijelent
jölés épenség
mára már egé
testvérharc en

Németor
het alkotni ro
Papiroson tal
met köztársas
cellárja Stres
lenleg tiszta p
a szocialista
azonban a kö
kormányban
háromfelől is
A Rajna-vidé
mellett tegnap
köztársaságot,
dalmi kormány
amióta a fran
lottak meg, k
kitásának vesz
nyok erején n
puccs keresztü
tétováján, ame
kül nem mert
testéről ezt a
jölfelfogott ha
sem járul hozz
területi gyarap
szuronyok vé
köztársaság, n
újabb térhódít
milyen fogadt
puccs híre, de
induló pontja
láthatatlan ko
ország között.

A Rajna
és kisebbik go
Vannak nagyo
Szászország, ar
készül összeza
győz, Berlin e
rég küldte ki
tábornokot a b
sasági államfor
chenbe, ahol